

VI TRIVS HEMMA

*Nea, Sam, Johanna, Jasmine
och katterna Totte och Ville
På familjelivets villkor
SATO HyresHem*

sato
LÅT LIVET LEKA

VÄLKOMMEN TILL DITT SATO HYRESHEM!

I broschyren Vi trivs hemma har vi sammanfört information och tips om hur du flyttar in och tar hand om ditt hem och huset där du bor. Aktuell information finner du också på adressen www.sato.fi.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1. Ofta ställda frågor från inflyttaren.....	3
2. Till dig som kund i SATO	4
3. Gemensamma spelregler.....	6
3.1. Vad svarar SATO för?	6
3.2. Vad svarar du för?.....	7
4. Boendets korta ABC.....	8
5. Ta hand om ditt hem.....	10
5.1. Bra inneluft	10
5.2. Städningen av hemmet	10
5.3. Uppvärmningen	12
5.4. Vattnet och avloppen.....	12
6. Säkerheten i hemmet.....	13
6.1. Försäkringsskyddet.....	13
6.2. Förebyggandet av faror	13
7. Miljön.....	14
7.1. Spara energi.....	14
7.2. Spara vatten.....	15
7.3. Sophanteringen.....	15
8. Utflyttning från ett SATO hyreshem.....	16

Bilaga 1, Allmänna ordningsregler för SATOs hus

Bilaga 2, Ansvarsfördelningstabell i fråga om underhållet av hyresbostäderna

I. OFTA STÄLLDA FRÅGOR FRÅN INFLYTTAREN

NÄR FÅR JAG HÄMTA NYCKLARNÄ?

Nycklarna till ditt nya hem får du efter klockan 12 **den dag hyresavtalet börjar gälla**. Om dagen då avtalet börjar gälla infaller på ett veckoslut eller under en helg, får du nycklarna nästa vardag.

Då du hämtar nycklarna ska du ta med dig

- ett officiellt identitetsbevis (såsom ditt körkort eller pass)
- hyresavtalet undertecknat
- kvittot över betald säkerhet.

Om du inte själv har möjlighet att hämta nycklarna, kan du skriva ut en fullmakt till en annan person. Utöver fullmakten ska den som hämtar nycklarna ha med sig ovan nämnda handlingar.

MÅSTE JAG SKAFFA EN HEMFÖRSÄKRING?

Ja, enligt villkoren i hyresavtalet ska du ha en giltig omfattande hemförsäkring, som inbegriper såväl en hemförsäkring som en ansvarsförsäkring. Du kan teckna försäkringen hos ett försäkringsbolag du själv valt.

INGÅR ELEN I HYRAN?

Nej, om inte detta separat nämnts i hyresavtalet. Slut ett elavtal med önskat elbolag redan innan du flyttar in så, att elen fungerar redan inflyttningsdagen.

INGÅR VATTNET I HYRAN?

Nej. I nya hyresavtal ingår vattnet inte i hyran, utan vattenavgiften är 18 €/pers./mån.

INGÅR WEBBFÖRBINDELSEN I HYRAN?

För det mesta. I ditt nya hem finns sannolikt beredskap på en bredbandsförbindelse från Telia. Som SATO-invånare får du en avgiftsfri bredbandsförbindelse med hastigheten 10/10 Mbit/s och snabbare förbindelser än så får du av Telia till specialpris. Du får tillgång till bredbandsförbindelsen genom att ringa upp Telias Kundtjänst, tfn 0200 11611. Telias avgiftsfria förbindelse finns ändå inte i alla SATO HyresHem. Du kan kolla upp läget i det hus där ditt nya hem ligger på sato.fi eller hos Telias Kundtjänst.

HUR LÄMNAR JAG EN FLYTTNINGSANMÄLAN?

Lämna en officiell flyttningsanmälan till **Befolkningsregistercentralen** senast en vecka efter flyttningen. Flyttningsanmälan kan lämnas via telefon, tfn 0203 456 456 eller på Befolkningsregistercentralens eller Postens webbplatser (länkarna finner du på sato.fi).

SATOs Kundtjänst

Tfn 020 334 443

Öppen mån-tors kl. 8-18 och fre kl. 9-16

asiakaspalvelu@sato.fi

Kundtjänsten kontaktar du

under öppettiderna också via servicechat.

FÅR MAN RÖKA I MIN BOSTAD?

Nej. Enligt villkoren i hyresavtalet är rökning förbjudet i ditt nya hem. Också de allmänna utrymmena i huset är rökfria. För det mesta finns det ändå en plats särskilt reserverad för rökning på gården till huset.

VAR FÅR JAG PARKERA MIN BIL?

Du kan reservera en **egen bilplats** hos service- eller parkeringsbolaget. Bilplatsen är avgiftsbelagd. Gästplatserna är endast avsedda för gäster till invånarna i huset. Parkera aldrig, inte ens kortvarigt, din bil på husets räddningsvägar. Räddningsvägarna har märkts ut på gården med hjälp av skyltar.

JAG LÄGGER MÄRKE TILL FEL ELLER BRISTER I BOSTADEN, VAR FÅR JAG HJÄLP?

I brådskande behov av reparation får du hjälp av **servicebolaget**. Bolagets kontaktuppgifter finner du på webbplatsen för ditt hus på sato.fi eller på anslagstavlan i huset där du bor. På sato.fi kan du också lämna en **elektronisk felanmälan**, om servicebehovet är mindre brådskande. Den elektroniska felanmälan lämnas på finska.

VILKA AV SERVICE- OCH UNDERHÅLLSÅTGÄRDERNA I MITT NYA HEM FALLER PÅ MITT ANSVAR OCH VILKA PÅ SATOS?

Svaret finner du i **ansvarsfördelningstabellen** som medföljer som bilaga till broschyren. På finska finner du ansvarsfördelningstabellen också under sato.fi/vastuunjakotaulukko och på andra språk i avsnittet Asukkaan palvelut på sato.fi

VAR FÅ HJÄLP?

Servicebolaget hjälper dig i frågor som gäller fel i ditt hem eller i de allmänna utrymmena i huset och i frågor som gäller nycklarna. SATOs servicechef hjälper dig i frågor som gäller samarbetet invånarna emellan, grannsämjan och ordningsreglerna och SATOs Kundtjänst ger information i frågor som gäller hyresbetalningen och hyresförhållandet. Om du inte vet vem du kan vända dig till i en fråga, kontaktar du först SATOs Kundtjänst. I avsnittet Asiakkaan palvelut på sato.fi finner du kontaktuppgifter, blanketter och information om boendet, evenemang och kundförmåner.

Lycka till i ditt nya hem!

2. TILL DIG SOM KUND I SATO

Som kund i SATO kan du utnyttja våra tjänster och förmåner.

KUNDINFORMATIONEN

För att vår kundtjänst ska löpa smidigt använder sig SATO av ett kundinformationssystem, i vilket vi sparar information om kunden som bor i bostaden med kontaktuppgifter (telefonsamtal, e-post, brev och förfrågningar) i enlighet med det godkännande du gett i samband med att du ansökte om bostad. Mer detaljerad information om SATOs kundinformationssystem finner du på sato.fi under Tietoturva ja käyttöehdot

INVÅNARTILLSTÄLLNINGAR

SATO arrangerar årligen olika avgiftsfria tillställningar för invånarna. Mer information om tillställningarna finner du på sato.fi

INVÅNARSAMARBETET

I många hus finns en invånarkommitté, som arrangerar verksamhet i samarbete med servicechefen. Om du vill veta mer om vad som är på gång i ditt eget hus, lånar det sig att delta i invånarmöten och -tillställningar. Om det för närvarande inte finns någon invånarkommitté i ditt hus, men du är intresserad av sådan verksamhet, kontaktar du servicechefen för att få en invånarkommitté tillsatt.

Invånarforumet som inledde sin verksamhet år 2014 är ett gemensamt idékläckningsteam för dem som bor i huset och SATO. Syftet med teamet är att finna nya idéer och strategier för att förbättra invånarverksamheten och boendetrivseln. I teamet behandlas också idéer om hur SATOs service och verksamhet kunde utvecklas. Om du är intresserad av Invånarforumet, finner du mer information och en anmälningslänk på sato.fi.

I aravahus ingår utöver de ovan nämnda också ett riksomfattande samarbetsorgan i samarbetet. I samarbetsorganet behandlas sådana uppgifter som avses i lagen om samförvaltning, av vilka den mest centrala är utlåntagandet om hyresbestämningen. Representanterna till samarbetsorganets sammanträde väljs på husens invånarmöten. Genom att delta i mötena får ordförandena för invånarkommittéerna och kontaktpersonerna information om frågor som hänför sig till hyresbestämningarna i deras eget hus.

BOSTADSBIDRAG

Du kan ansöka om bostadsbidrag från Folkpensionsanstalten. På FPAs webbplats, www.fpa.fi, finner du mer information och en räknare, med vilken du kan räkna ut om du är berättigad till bostadsbidrag. Som kund i SATO behöver du inte lämna bilagor som hänför sig till boendet till FPA då du ansöker om bostadsbidrag eller om justering av bidraget. FPA letar fram nödvändig information elektroniskt från SATOs datasystem. I informationen som förmedlas på elektronisk väg ingår information om hyresavtalet, boendekostnaderna och betalningsinformationen som gör att hyran kan betalas direkt till hyresvärden. Den elektroniska dataöverföringen bidrar till att säkerställa att informationen som ges till FPA är riktig.

BREDBANDSFÖRBINDELSEN

I mer än 20 000 SATO HyresHem ingår en bredbandsförbindelse från Telia med hastigheten 10/10 Mbit/s i hyran. Tillgång till förbindelsen får du genom att ringa upp Telias avgiftsfria säljtjänstnummer 0200 11611. Avgiftsbelagda snabbare hastigheter som beställs från Telia är också förmånligare än normalt för SATOs invånare.

ENKÄTER OCH RESPONSKANALER

För att kunna utveckla vår verksamhet samlar vi in respons bl.a. med enkäter. Enkäterna sänds antingen till smarttelefonen eller till e-posten. Genom att svara deltar du i utvecklandet av boendetjänsterna.

Du kan kontakta oss och ge respons genom att ringa upp våd Kundtjänst, på våra sidor i Facebook eller genom att utnyttja servicechat eller e-posten (asiakaspalvelu@sato.fi).

UTRUSTNING FÖR EGENRENOVERING

Om du vill måla ditt hem, får du ett avgiftsfritt renoveringsset från SATO. Renoveringssetet består av målarfärger och målarredskap. Färgnyanserna kan du välja ur SATOs kollektion. Mer information om egenrenoveringar och anvisningar om hur du beställer renoveringssetet finner du på sato.fi. Tips och idéer om renovering [#satojaideoita](https://twitter.com/satojaideoita).

*Sandra, Erika, Rosa ja Riikka
Från barndomshemmet till ett gemensamt SATO HyresHem.*

SERVICEKONTROLLER I HEMMET OCH KONTROLLEN AV UNDERHÅLLET

Vi följer upp bostädernas skick i samband med flyttningen och med regelbundna servicekontroller. Invånarna informeras i förväg om kontrollerna. SATOs egna lägenhetskонтроllörer besöker också regelbundet husen.

FELSITUATIONER

Om du finner fel eller något som behöver repareras i bostaden, kan du kontakta oss på flera sätt. Fel kan du anmäla elektroniskt på en felanmälningsblankett på sato.fi eller via telefon till servicens kundtjänst. I en del av husen finner du också på anslagstavlan en QR-kod med vilken du kan lämna en felanmälan. På felanmälningar reageras vardagar inom ett dygn och på skriftliga reklamationer inom två dygn.

ÅTERBETALNING AV SÄKERHETEN EFTER ETT ÅRS BOENDE

Efter ett års oavbrutet boende kan du få säkerheten återbetald. En förutsättning för återbetalningen är en störningsfri boende- och betalningshistoria. En anhållan om återbetalning av säkerheten kan du lämna på sato.fi eller genom att be om en blankett från SATOs Kundtjänst. Återbetalningarnas behandlingstid är högst 1 mån.

BETALNING AV HYRAN MED E-FAKTURA

SATO ger dig möjlighet att betala hyran med e-faktura. E-fakturan beställer du via din egen webbank. Då kommer informationen som hänför sig till betalningen av hyran direkt till din egen webbank och du kan behändigt betala fakturan med rätt betalningsinformation som alltid är uppdaterad. Genom att välja e-fakturan, kan du välja den 17 varje månad som förfallodag för hyran i stället för den 2 varje månad. Återbeta

3. GEMENSAMMA SPELREGLER

3.1. VAD SVARAR SATO FÖR?

SATO svarar för att bostaden och huset du bor i underhålls och sköts på rätt sätt. SATO HyresHemmen ligger till stor del i fastigheter som SATO helt äger. Då svarar SATO för avtalen som slutits om skötsel och underhåll av huset och för bevakningen av dem. SATO svarar också för reparationer och underhåll av fastigheten. I sådana fastigheter, där SATO äger endast en del av bostäderna i huset, svarar husbolagets styrelse för motsvarande uppgifter och avtal.

Underhållet och servicen av huset sker i form av ett samarbete mellan flera aktörer. SATO svarar för att samarbetsnätet fungerar. Vi samlar in respons på verksamheten bl.a. med hjälp av kundbelåtenhetsenkäter och egna kontrollrundor.

ANSVARSFÖRDELNINGSTABELLEN

Ansvar för servicen och underhållet av bostaden har för olika uppgifters del fördelats mellan SATO och dem som bor i huset. I bilaga 2 till denna broschyr finner du en ansvarsfördelningstabell, av vilken du kan se vilka uppgifter som hör till SATO och vilka uppgifter du svarar för.

HYRESBESTÄMNINGEN

I hyrorna för SATOs bostäder vill man uppnå balans mellan priset och kvaliteten. Hyrorna bestäms utgående från marknadspriserna med undantag för aravahyresbostäderna där hyrorna bestäms enligt självkostnadsprincipen. Aravahusen emellan tillämpas en hyresutjämning, med vilken hyrorna bestäms olika hus emellan så att de motsvarar bruksvärdet. I hyrorna förutses också renoveringsbehov som husen på lång sikt ställs inför. Hyresbeloppet och justeringsprinciperna framgår av hyresavtalet.

SATO sänder årligen information om hyresjusteringen och ett sammandrag av betalningarna per post till alla hyresbostäder. Av sammandraget framgår den nya hyran, tidpunkten då den nya hyran börjar uppbäras och informationen som krävs vid betalning, bl.a. konto- och referensnumret. Någon ny hyresbetalningsfaktura sänds inte månatligen, utan hyresbetalningssammandraget tjänar som faktura tills ett nytt hyresbetalningssammandrag kommer hem, vanligen en gång om året.

*Sonja och katten London
Nu redan deras andra SATO HyresHem*

3.2. VAD SVARAR DU FÖR?

Ett bra boende innebär också att invånaren svarar för att saker och ting löper. Du betalar hyran i tid, du tar hand om bostaden som förväntat och du följer husets ordningsregler som medföljer som bilaga 1 till denna broschyr. Mer detaljerat har invånarens skyldigheter fastställts i hyresavtalet.

INVÅNARINFORMATIONEN

Om en ny invånare flyttar in i bostaden under boendetiden eller om någon flyttar ut, ska du anmäla ändringarna till SATOs Kundtjänst. Så hålls vårt kundregister uppdaterat och vi kan till exempel säkerställa för vem vi kan öppna dörren till bostaden, om nyckeln glömts hemma. Antalet invånare påverkar också vattenfaktureringen. SATO kontrollerar regelbundet informationen om invånarna i bostäderna även med hjälp av Befolkningsdatasystemet.

GODA GRANNRELATIONER

Atmosfären och trivselen i huset påverkar betydligt det hur den dagliga samlevnaden löper grannarna emellan. Då var och en håller i minnet att han eller hon också själv är en granne och beaktar de övriga invånarna, löper vardagen smidigare. Om gemensamma spelregler följs underlättas samlevnaden. Du får inte störa eller försvåra de andra invånarnas normala liv med ditt boende. I hög- och radhus bor folk nära inpå varandra och ljud från normalt leverne hör till saken, men det gör inte störande beteende. Om ditt eget boende störs eller störningar förekommer i huset, ska du kontakta SATO.

För SATOs hus har utarbetats allmänna ordningsregler för att underlätta samlevnaden, se bilaga 1 till denna broschyr. Det kan hända att de allmänna ordningsreglerna med invånarmötets beslut ändrats för ett enskilt hus. Ordningsreglerna gäller i hela fastigheten och de gäller alla som bor i huset och också dessas gäster.

BETALNING AV HYRAN I TID

Om det inte överenskommits om någon annan dag, är förfallodagen för hyran den 2 varje månad. Vid betalning av hyran kan också en e-faktura användas. Då du väljer e-fakturan, kan du välja den 17 varje månad som förfallodag för hyran i stället för den 2 varje månad. Informera SATOs Kundtjänst om den alternativa betalningsdagen via telefon eller e-post så, att informationen överförs till hyrebetalningsinformationen.

Om du får svårigheter att betala hyran, kontaktar du SATOs Kundtjänst. Kostnaderna för betalningspåminnelsen och försenade betalningar debiteras på normalt sätt, men genom att komma överens om saken i förväg kan du undvika att den förfallna fakturan går till indrivning.

TA HAND OM BOSTADEN

Till invånarens skyldigheter hör att ta hand om bostaden på korrekt sätt bl.a. med hjälp av regelbunden städning (obs. villkoren i hyresavtalet). Om du upptäcker brister i säkerheten i huset, vandalism, upprepade boendestörningar eller sådana fel, som kräver åtgärdande, ska du informera servicebolaget och SATO om saken. Mer detaljerade råd om hur bostaden ska skötas och städas finner du i denna broschyr och på sato.fi.

KUNDFAKTURERINGSPRISLISTAN

Om du söndrar eller skadar bostaden eller inredning som hör till bostaden, debiteras kostnaderna som reparationen medfört av dig enligt kundfaktureringsprislistan. SATO förbehåller sig ändå rätten att också debitera för reparationer enligt de verkliga kostnaderna. Den för närvarande gällande kundfaktureringsprislistan finner du på sato.fi.

4. BOENDETS KORTA ABC

Här har sammanförts boendeanvisningar på allmän nivå. Om du fått mer detaljerade anvisningar eller anvisningar som avviker från dessa då du hyrde bostaden, följer du dem.

DISKMASKINEN

Installationen av en diskmaskin ska alltid överlätas till en yrkesman. Bevara skåpet som ursprungligen ingått i köksinredningen, eftersom det ska monteras tillbaka vid utflyttning.

HEMFRIDEN

I hög- och radhus bor folk nära inpå varandra och ljud från normalt leverne hör till saken, men det gör inte störande beteende. Vardagen löper inte alltid på önskat sätt och det kan höras sådant oväsen från grannen, som stör boendet. Ta upp saken med grannen som nödvändigtvis inte vet att t.ex. musiken han lyssnar på eller ljudet från filmen han tittar på hörs på andra sidan väggen. Om grannen trots detta inte ändrar sitt beteende och ditt boende fortlöpande störs, kontaktar du SATO.

BILPLATSEN

Till huset hör ett visst antal bilplatser, av vilka en del är reserverade för dem som bor i huset och en del för dessas gäster. För bilplatserna debiteras en separat bilplatshyra. Hyran varierar allt enligt det om ett elvärmeuttag ingår eller om det rör sig om en s.k. kall bilplats. Nycklarna till värmeuttaget får du från den instans som tar emot bilplatsbokningar, vanligen servicebolaget eller ett separat parkeringsbolag. I vissa fall överstiger efterfrågan på bilplatser utbudet. Då kan en bilplats inte erbjudas omedelbart, utan bokningen går till en kölista.

NYCKLARNÄ

Ta inte emot nycklar direkt från den förra invånaren i bostaden, utan var och en kvitterar nycklarna han eller hon fått hos representanten för SATO, vanligen servicebolaget. Över nycklarna förs bok och kostnaderna för bortkomna nycklar, beställning av extra nycklar och ny serieläggning av låset debiteras enligt kundfaktureringsprislistan. Du kan beställa nycklar på en serviceblankett på sato.fi.

LÖSÖRESFÖRRÅDET

I lösöresförråden lönar det sig inte att förvara värdefulla saker som drar till sig inbrottstjuvar. Man kan undvika inbrott i källaren genom att förse dörren till förrådet med ett bastant lås och insynsskydd. Med tanke på brandskyddet får antändliga vätskor, gaser eller explosiva ämnen inte förvaras i förråden.

SOPRUMMET

Sophanteringen i huset och det att alla i huset iakttar snygghet och följer reglerna i sophanteringsrummen ökar boendetrivsln. Anvisningar om hur sophanteringsrummen används finner du på sidan 15.

KLUBBRUMMET

I många hus finns ett klubbrum och sätten på vilka rummet används varierar. I några hus har rummet inretts till ett trevligt vistelserum som de som bor i huset kan utnyttja t.ex. för barnens födelsedagskalas. I andra hus finns det åter träningsredskap i klubbrummet. Det är vanligen invånarkommittéerna som svarar för inredningen av rummet och för reglerna för hur rummet används. Mer information om användningen av klubbrummet ger invånarkommittén eller servicechefen. Nya idéer är det bäst att ta upp på invånarmötet i huset eller med servicechefen.

BREDBANDSFÖRBINDELSEN

I merparten av SATOs bostäder ingår en bredbandsförbindelse från Telia i hyran. Du får tillgång till förbindelsen genom att ringa upp Telias avgiftsfria säljtjänstnummer 0200 11611. Avgiftsbelagda snabbare förbindelser som kan beställas från Telia är också billigare än normalt för invånare i SATOs hus. På det egna husets sida på sato.fi eller hos SATOs Kundtjänst kan du kontrollera om en bredbandsförbindelse ingår i din bostad.

BARNVAGNSFÖRRÅDET

Barnvagnar förvaras på platser som reserverats för dem i barnvagnsförrådet. Om platsen inte märkts ut eller om du inte vet var den är, kontaktar du servicebolaget för att reda ut på vilken plats du tryggt kan förvara barnvagnen. Av brandskyddsskäl får barnvagnar inte förvaras i trapphuset.

TVÄTTSTUGAN OCH TORKRUMMET

I många hus finns en tvättstuga och ett torkrum som de som bor i huset gratis får använda. Bokningslistan och maskinernas bruksanvisningar finner du i tvättstugan och torkrummet eller på anslagstavlan i huset. Mattor kan inte tvättas i tvättstugan, eftersom maskinerna och torkumlarna inte tål mattornas vikt.

TRAPPHUSET

Av brandskyddsskäl är det förbjudet att förvara lösegenom under trappan eller på andra ställen i trapphuset. Förbudet gäller också barnvagnar.

NAMNSKYLTEN

Servicebolaget ser till att namnet på namntavlan i trapphuset och på dörren byts.

FLYTTNINGSANMÄLAN

Lämna en officiell flyttningsanmälan till Befolkningsregistercentralen senast en vecka efter flyttningen. Flyttningsanmälan kan lämnas via telefon, tfn 0203 456 456 eller på Befolkningsregistercentralens eller Postens webbplatser, länkarna finner du på sato.fi.

EGENRENOVERING

Du kan utnyttja SATOs avgiftsfria renoveringsset, om du vill måla ditt hem. Renoveringssetet består av målarfärger och målarredskap. Mer information och en beställningsanvisning finner du på sato.fi.

ADRESSÄNDRING

Lämna en adressändringsanmälan och slut ett eftersändningsavtal med posten. Posten eftersänds avgiftsfritt i en månads tid. På posten får du avgiftsfria adressändringspostkort, med vilka du kan meddela din nya adress. Många myndigheter får information om adressändringen direkt från Befolkningsregistercentralen, men glöm inte att lämna adressändringanmälningar till tidningshus, banker, försäkringsbolag, butikskedjor (stamkundsförmåner), organisationer, föreningar etc.

BALKONGEN

Då man vistas på balkongen kommer man inte alltid att tänka på, att ljudet bär ända till andra balkonger och bostäder. På balkongen befinner man sig också mycket nära grannen. Av säkerhetsskäl får man inte grilla, hantera öppen eld eller gaser på balkongen. Blomkrukor ska också placeras innanför balkongräcken så, att de inte faller ned och medför fara. Från balkongen får inte heller slängas ned saker eller tobaksfimpar. Om installation av extra antenner eller parabolantennar ska överenskommas separat med servicechefen.

GÅRDEN

Invånarnas samarbete syns bäst på den gemensamma gården och i talkoarbeten på gården. Under olika årstider har var och en möjlighet att åstadkomma en vacker boendemiljö till egen och hela husets glädje. Även om de regelbundna service- och underhållsarbetena på gården hör till servicebolaget, finns det mycket att göra på gården. Trivseln på gården påverkas i hög grad också av det hur trygg gården är. Nyckelfrågor är då bl.a. att parkeringsanvisningarna följs och att trafiksäkerheten på gården säkerställs.

RÖKFRIA ZONER

Enligt villkoren i hyresavtalet är det förbjudet att röka

inne i bostäderna. Även på rökstället och balkongen ser en hövlig rökare till att tobaksrök inte sprider sig till grannbalkongen eller in genom fönstren. Alla gemensamma utrymmen i huset och trapphusen och hissarna är rökfria.

Alla nya hus som blivit färdiga år 2015 eller senare och alla grundligt renoverade hus som SATO helt äger är helt rökfria. I rökfria hus är utöver bostäderna också balkongerna och gårdsområdena som hyresavtalsvillkoren säger rökfria.

BASTUTUREN

Till husbastun kan du boka en egen bastutur hos servicebolaget. I många hus finns också en gemensam bastutur för dem som bor i huset, såsom en ”joggingsauna”, som man får utnyttja utan separat avgift. Bastun besöks av många badare och vi rekommenderar att sitthanddukar används. Bastun och tvättrummet lämnas snygga och rena för nästa badare.

INREDNING OCH UPPHÄNGNINGAR

Var och en väljer själv sin inredningsstil, men det är bra att hålla vissa grundläggande frågor som hänför sig till en god skötsel av bostaden i minnet då man inreder. Möbler och gardiner får inte täcka värmeelementens termostater, eftersom termostaterna annars inte fungerar ordentligt och bostaden inte värms upp på önskat sätt. Vid upphängning på väggarna ska olika väggmaterial beaktas så, att upphängningarna blir snygga och trygga. Upphängningsanvisningar får du bl.a. i byggvaruaffärer. Det lönar sig att fästa s.k. möbeltassar på benen till möblerna. Så minskas risken för tryckmärken, missfärgningar och skramor på golven efter möblerna.

PERSIENNERNA

Persienner kan du låta installera på egen bekostnad utan separat tillstånd. Vid utflyttning måste du lämna persiennerna kvar utan gottgörelse.

SÄKERHETSLÅSET OCH DÖRRÖGAT

Du kan låta installera ett säkerhetslås och ett dörröga i dörren utan separat tillstånd. Vid utflyttning måste du lämna säkerhetslåset kvar och returnera alla nycklar med de övriga nycklarna. Kostnaderna för installationen av säkerhetslåset och dörrögat gottgörs inte.

FÖRSÄKRINGSSKYDDET

I SATOs hyresavtal förutsätts en gällande hemförsäkring. Teckna en försäkring eller kontrollera att hemförsäkringen till sitt innehåll motsvarar den nya situationen. Hemförsäkringen ger ekonomisk trygghet då skador inträffar i hemmet och då det kan hända att du måste ersätta skador på bostaden eller grannbostaden.

DE GEMENSAMMA UTRYMMENA

I SATOs hus är alla gemensamma utrymmen rökfria. Var och en ska se till att de gemensamma utrymmena är snygga och rena. Utrymmena har märkts med bildskyltar allt enligt användningsändamålet.

5. TA HAND OM DITT HEM

5.1. BRA INNELUFT

Inneluften i bostaden borde bytas ut en gång på två timmar. Det lyckas, om bostadens ventilation fungerar hinderfritt och ventilationskanalerna är rena. Via frånluftsventilerna förs orenheter och fukt ut från bostaden. Frånluftsventiler finns i köket, på toaletten, i badrummet och i garderoben. Frisk, ersättande tilluft strömmar in i bostaden via kompensationsluftsventilerna i bostadens yttervägg eller via sådana fönster, som inte helt tätats med fönstertätning upptill. Ventilationen i hemmet fungerar inte ordentligt, om man tejpar eller täpper till till- och frånluftsventilerna eller glömmer att rengöra dem.

Från- och kompensationsluftsventilerna ska rengöras regelbundet. Bostaden kan vara utrustad med maskinell frånluftsventilation eller med ett maskinellt till- och frånluftsventilationssystem. De sköter om ventilationen automatiskt, om de bara aldrig slås av. Ventilationen i hemmet effektiveras, då dörrarna till sovrummen hålls öppna nattetid. Tobaksrökning försämrar kvaliteten på inneluften. I SATOs hyresavtal råder rökförbud inne i bostäderna.

5.2. STÄDNINGEN AV HEMMET

Städning ingår i ett gott omhändertagande av bostaden och bidrar till att upprätthålla en bra inneluft. Det är bra att inreda hemmet så att det är lätt att städa och att skaffa bra städredskap. Olika ytmaterial rengörs på olika sätt. För stora mängder vatten och starka, skurande rengöringsmedel skadar snabbt ytorna i hemmet.

En bra tumregel är att städa regelbundet och att använda torra och svagt fuktade städredskap och ett neutralt rengöringsmedel. Om du rengör ytor med hjälp av tvätt eller fuktig avtorkning, ska du säkerställa att ytan är vattentålig. Om hemmet städas regelbundet, lossnar en stor del av smutsen med vatten och vanligt diskmedel. Fet kökssmuts kräver ett alkaliskt rengöringsmedel (pH över 7). Kalkavlagringar och rost på kranarna i tvätt-rummet lossnar med ett surt tvättmedel (pH under 7). pH-värdena finner du på sidan till tvättmedelsflaskan.

NATTFRIDEN

Mellan klockan 22 och 07 bör nattfriden respekteras i huset. Informera grannarna i god tid i förväg, om du tänker ordna fester eller göra något annat som orsakar extra oväsen. Trots att grannarna informerats bör du ändå se till att du inte oskäligt stör grannarna.

SÄKERSTÄLL ATT INNELUFTEN ÄR BRA

- Ändra inte på frånluftventilens inställningar.
- Håll frånluftventilerna öppna.
- Rengör från- och kompensationsluftsventilerna minst två gånger om året.
- Rengör spiskåpens ventil och fettfilter med minst 3 månaders mellanrum.
- Se till att bostaden regelbundet städas.
- Rök inte inomhus.
- Tänk efter innan du skaffar dammande textilier, sällskapsdjur och krukväxter till bostaden.
- Håll innetemperaturen på 20–22 °C (i sovrummen kan den vara lägre).
- Fäst särskild uppmärksamhet vid att ventilationen fungerar klanderfritt i våtutrymmena.

Om ventilationen trots ovan nämnda åtgärder verkar fungera dåligt, kontaktar du servicebolaget.

Mer information: www.sisailma.info

Trots regelbunden städning kan det hända att faraomror eller silverfiskar och andra liknande små kryp uppenbarar sig i bostaden. Även om de är ofarliga, måste de förintas. Kontakta i så fall servicebolaget.

GOLVEN

Laminatgolv rengörs genom dammsugning eller avtorkning med en lätt fuktad duk. Ytan till laminatgolv skadas lätt av för sträva städredskap så skura inte sönder ytan. Plastgolv består vanligen av töjbar vinyl och för sådana räcker det med veckostädning genom dammsugning och torr-moppning eller vid behov avtorkning med fuktad duk och mildt diskmedel.

VÄGGARNA

Vid rengöring av målade väggar används milda tvättmedel och tvätt med lätt fuktad duk. Ju mattare den målade väggen är, desto mindre skurning tål den. Vid

rengöring av väggar kommer man lättare undan, om man tar bort smutsen omedelbart.

Kakelklädda väggar i tvättutrymmena tål vattentvätt med borste och skursvamp. Om väggarna verkar gråa efter tvätt, är det fråga om kalkavlagringar.

Papperstapeter tål mycket lätt avtorkning med fuktad duk, men inte skurning. Vinyltapeter kan rengöras genom avtorkning med fuktig duk och rentav en mjuk borste.

FÖNSTREN

Fönstertvätt kräver en fönsterputsare, en mikrofiberduk, en fönsterraka och diskmedel. Persiennerna dammsugs rena från damm och fönsterbågarna och karmarna rengörs. Om det inte finns någon kompensationsluftsventil i bostadens ytterväggar, är det meningen att kompensationsluft strömmar in via fönsterspringorna och därför lämnas fönstertätningen vanligen omonterad upptill i vädringsfönstret. Kompensationsluftsspringan får inte täppas till.

TVÄTTUTRYMMENA

Hur ofta bastun och tvättutrymmena rengörs beror på hur de används. Om tvätt hanteras i tvättutrymmena, är det bra att dammsuga eller torka bort löst damm en gång i veckan. Bastun och tvättutrymmena kräver bra ventilation.

KYLSKÅPET OCH FRYSEN

Om kylskåpet har automatisk avfrostning, tar det själv hand om avfrostningen. Endast utsläppsöppningen för avfrostningsvattnet baktill i kylskåpet kräver rengöring. Om kylskåpet saknar automatisk avfrostning, måste kylskåpet avfrostas en gång i månaden. Frysskåpet avfrostas två gånger om året. Vid lösgöring av isen i frys-facket eller frysen får inte användas våld eller repande föremål. Vid rengöring av kylskåpet får inte användas starka rengöringsmedel. Avfrostningen av kylskåpet och frysen ska övervakas och smältvattnet ska torkas bort redan inuti skåpet så, att smältvatten inte har möjlighet att rinna ut på golvet. Utrymmet bakom kylskåpet dammsugs några gånger om året.

SPISEN OCH UGNEN

Vid rengöring av spisen är regelbunden rengöring a och o, eftersom mat som fått bränna fast på den heta spisen är svår att få bort senare. Rengör med hjälp av blötläggning och rengöringsmedel som lämpar sig för olika typer av spisar. Ugnen, ugns gallren och ugnsplåtarna rengörs med ugnsrengöringsmedel.

Spisfläkten/-kåpan och fettfiltret tvättas minst två gånger om året, vid behov oftare. Under fettfiltret finns en frånluftsventil, som tas loss och rengörs på samma gång.

RENGÖRING AV VATTENLÅSEN

(Görs vid behov då avloppet inte drar)

- Rengör tvättställes stanklås via bottenpluggen genom att pillra eller skruva rördelarna åtskiljs.
- Skölj stanklåsens olika delar med vatten och skruva dem tillbaka.
- Se till att tätningarna hamnar på rätt plats.
- Släpp efter rengöringen vatten i stanklåsen på prov och kontrollera att de inte läcker.

RENGÖRING AV GOLVBRUNNEN

(Görs en gång i månaden)

- Lyft upp gallerlocket med en kniv. Ta loss avloppets plastskydd. Hårstrån och andra orenheter samlas under skyddet.
- Tvätta brunnen med vatten, tvättmedel och en borste.
- Rensa gallret från hårstrån och smuts.
- Det är också möjligt att skaffa sådana filter till golvbrunnen, som samlar upp hårstråna så, att de inte hamnar i golvbrunnen.
- Om golvbrunnen trots rengöringen inte drar, kontaktar du servicebolaget.

BALKONGEN

En snygg och ren balkong tjänar som ett trevligt extra rum i hemmet, men tänk på att balkongen inte kan tvättas med rinnande vatten, eftersom avloppsröret är dimensionerat för bortledning av regnvatten. Vintertid ska snön skottas bort från balkongen. Snön kan ändå inte kastas ned från balkongen, utan den måste föras till tvätt-rummet, där den får smälta och sedan hålls i avloppet.

Även om balkongen är inglasad kan det regna och snöa in på balkongen via springorna mellan glasen. Vintertid lönar det sig att hålla glasen stängda.

5.3. UPPVÄRMNINGEN

En sund rumstemperatur är +20 - 22° C. Vid mätning av temperaturerna i bostaden lönar det sig att lita på termometrar. Ett tillförlitligt resultat får man, då termometern placeras på 1.5 meters avstånd från ytterväggen och på en meters höjd från golvet. För hög värme inomhus gör rumsluften torr.

Temperaturen i bostaden reglerar du med ventilerna på värmeelementen. En termostatventil avläser temperaturen i rumsluften och reglerar temperaturen i bostaden enligt den. Med vridknappen på termostaten kan temperaturen sänkas eller höjas. Då rätt temperatur uppnåtts i bostaden, håller termostaten temperaturen jämn. Värmeelementet kan tidvis vara svalt, men rumstemperaturen hålls ändå lämplig. Termostaten får inte täckas över med gardiner eller möbler, eftersom den då inte fungerar som den ska. En manuell ventil fungerar som en vattenkran. Genom att vrida på ventilen kan man sänka eller höja temperaturen i bostaden.

Golvvärmens hålls alltid påslagen i de våtutrymmen, där sådan installerats. Värmen håller golvet torrt och hindrar för sin del att fuktskador uppkommer. Om temperaturen blir för hög, kan man sänka den. Kostnaderna för en eluppvärmd golvvärme ingår vanligen i invånarens elräkning.

TIPS

- Värmeelementen i tvättutrymmena hålls alltid påslagna så, att utrymmena torkar.
- Servicebolaget tar vid behov hand om avluftningen av värmeelementen (om elementet inte blir varmt). Kontakta servicebolaget också om du hör porl eller brus i värmeelementen eller om det rinner vatten ur elementet eller ventilen.
- Vädra inte för kråkorna, om du har för hett hemma, utan ställ elementet på lägre värme.
- Det är slöseri med värmen att ständigt hålla fönstren på glänt. Snabbt korsdrag är det effektivaste sättet att vädra.
- Kontakta servicebolaget, om ditt hem fortlöpande är för kallt eller hett trots att du omsorgsfullt reglerat termostaterna.
- Vi ska alla göra vårt bästa för att spara energi. Om du sänker temperaturen i hemmet med en grad, sänker det värmekostnaderna med fem procent.

5.4. VATTNET OCH AVLOPPEN

Avloppen kan transportera enbart avloppsvatten och stockas av fast skräp. Håll aldrig flytande fett, såsom stek- och frityrfett, lösningsmedel eller kemikalier i avloppet eller toastolen. Släpp aldrig vatten i ett stockat avlopp. Vattenlåsen (stanklåsen) i avloppen håller lukter borta från bostaden. Om avloppen inte används (såsom under semestern) kan vattnet avdunsta från stanklåsen och då kommer lukter in i bostaden. Släpp vatten i avlopp som torkat.

6. SÄKERHETEN I HEMMET

I SATOs hus finns påkallade räddningsplaner. Invånare som är intresserade av befolkningsskydd kan tjäna som befolkningsskyddsansvariga i huset där de bor och så öka säkerheten i huset.

6.1. FÖRSÄKRINGSSKYDDET

Alltid då man flyttar in i ett nytt hem och också därefter är det bra att regelbundet kontrollera vad hemförsäkringen omfattar så, att den är uppdaterad. SATOs hyresavtalsvillkor förutsätter att du har en hemförsäkring. Ur husbolagets fastighetsförsäkring ersätts endast skador på fastigheten. Skador på invånarens eget lösöre ersätts ur vars och ens egen hemförsäkring. Det finns hemförsäkringar med ett smalare och bredare ersättningsområde. Då man tecknar en hemförsäkring lönar det sig att utreda maximibeloppen på ersättningarna, skadefallen som ersätts, självriskerna, begränsningarna i försäkringarna och eventuella ansvarsförsäkringar.

Mer information om olika hemförsäkringar finner du på försäkringsbolagens webbsidor.

6.2. FÖREBYGGANDET AV FAROR

Om man vill öka säkerheten i hemmet lönar det sig att fästa särskild uppmärksamhet vid det hur farliga situationer kan förebyggas.

ELAPPARATERNA

Det är skäl att vara försiktig med elapparater. En defekt, felkopplad eller bristfälligt reparerad elapparat kan sätta användaren i livsfara. Elinstallationer och -reparationer ska överlätas till en yrkesman. Själv kan man byta lampor, säkringar och lysrör och installera inredningsarmaturer i en s.k. sockerbit eller en armaturstickpropp. Då man målar eller tapetserar kan man själv ta

SÄKER OCH TRYGG I SATOS HUS

- Undvik att köra bil på gårdsområdet.
- Parkera aldrig på räddningsvägar.
- Sänk hastigheten då du kommer till gården eller parkeringsområdet.
- Lämna aldrig saker i trapphusen eller på gångvägarna.
- Se till att brandsäkerheten är säkrad och att brandvarnarna fungerar.
- Se till att alla dörrar stängs ordentligt.
- Informera servicebolaget och SATO om brister som du uppdagat i säkerheten i huset.

TÄNK PÅ ELSÄKERHETEN

- Lämna aldrig spisen, tvättmaskinen eller strykjärnet påslagna då du avlägsnar dig från hemmet.
- Skaffa dig endast FI-märkta elapparater.
- Rengör regelbundet elapparaterna från damm.
- Slå av strömmen helt från televisionen.
- Använd aldrig defekta elapparater eller eluttag.
- Ta aldrig el till elapparater utomhus från inomhuslokaler.
- Dra alla elledningar ur eluttagen för den tid du är på semester.
- Lämna aldrig elledningar att hänga i värmeuttagen på parkeringsplatsen.

loss en spänningsfri stickdosa eller kåpan/ramen till en strömbrytare för den tid arbetet pågår. Glöm ändå inte att avlägsna säkringen eller slå av huvudströmmen på säkringstavlan för den tid renoveringsarbetet pågår.

BRANDSÄKERHETEN

I alla bostäder ska finnas minst en brandvarnare för varje påbörjad 60 m² av bostaden. Varnaren monteras i taket. Invånaren svarar för att brandvarnare skaffas och för att batterierna byts ut. Det lönar sig att skaffa första brandsläckningsutrustning, såsom en brandfilt eller en liten skumsläckare till hemmet.

Vid förebyggande av bränder är det viktigt att vara varsam då man handskas med eld och att lagra och förvara ämnen som lätt antänds enligt anvisningarna. Torka inte heller någonsin kläder på element eller ovanför en eldriven bastuugn. Att damm samlas bakom element kan också orsaka brandfara och därför ska utrymmet bakom sådana också regelbundet rengöras.

VATTENSKADOR

Diskmaskiner får installeras endast av en yrkesman. Kontrollera hos servicebolaget att inga hinder för installation av maskinen finns innan du skaffar dig en diskmaskin. Lämna aldrig tvätt- eller diskmaskinen påslagen utan övervakning och stäng maskinernas kranar efter användning. Att en maskin lämnats påslagen ensam eller att en tvätt- eller diskmaskinskran lämnats

öppen kan tolkas som sådan vårdslöshet, som i ett skadefall hindrar ersättning ur hemförsäkringen.

STÖLDER / BORTKOMMEN NYCKEL

Vid förebyggande av stöld är det centralt att ta väl hand om nycklarna och se till att dörrarna är låsta. Ta väl hand om nycklarna till dit hem och, om en nyckel kommer bort, ska du omedelbart kontakta SATOs Kundtjänst. Koppla aldrig adresser till nycklarna eller källarförrådets nummer till källarnycklarna. Lämna aldrig bostaden i sådant skick, att man ser att du inte är hemma.

BROTTLIG VERKSAMHET

Om du misstänker att brottslig verksamhet, såsom förmedling av droger, idkas i någon av bostäderna i huset, ska du alltid kontakta polisen.

LÄR DIG ANMÄLA NÖDSITUATIONER

Det är bra för var och en att lära sig lämna en nödanmälan och repetera hur man ska agera i nödsituationer. Det viktigaste är att försöka rädda dem som befinner sig i fara, lämna en anmälan om nödsituationen och leda yrkesmän på räddningsarbete till platsen. Informera servicebolaget och SATO om skadan.

ALLMÄNNA NÖDNUMRET 112

7. MILJÖN

SATO beaktar miljöfrågorna i sin verksamhet. Miljösynpunkterna understryks i det stadium då bostäderna byggs, planeras och används. I användningsstadiet är målet hållbara underhålls- och servicelösningar i enlighet med livscykeltankandet. I samband med att vattenarmaturer förnyas byts de till exempel ut till vattensparande modeller. I sophanteringen fästs uppmärksamhet vid möjligheterna till sortering, soprummets snygghet, omsorgen om problemavfall och en rätt dimensionering av sophanteringen. Målet är att främja energisparande, korrekt sophantering och omsorgen om miljön. Ta del av SATOs miljöprogram på sato.fi.

7.1. SPARA ENERGI

Som invånare kan du minska din egen elförbrukning genom att

- rengöra utrymmet bakom kylskåpet och frysen från damm ett par gånger om året, avfrostas kylskåpet (inte automatiskt avfrostade) regelbundet och genom att inte lägga varm mat i kylskåpet eller frysen. Håll nedfrysningsreglaget påslaget endast vid behov och justera temperaturen till rätt nivå: frysen -18 °C och kylskåpet +5°C
- kontrollera att frysens och kylskåpets tätningar är i skick
- utnyttja eftervärmen från ugnen och spisen
- tvätta och tvätta med fulla maskiner
- ställa temperaturen i elbastun på 70–80 °C
- använda energisnåla lampor
- slå av onödiga hushållsmaskiner och lampor
- inte hålla hemelektronikapparater eller datorn påslagna i onödan (inte ens i stand by läge), eftersom de förbrukar stora mängder el

Elförbrukningen i husbolaget minskar då du

- använder bastuturer som följer efter varandra under några få dagar
- stänger dörrarna till kylkällaren och kylförrådet ordentligt då du lämnar dem
- släcker belysningen i de allmänna utrymmena då du lämnar dem
- änder bilmotorvärmaren på rätt sätt och använder en timer
- slår av den manuellt reglerade fläkten i torkrummet efter användning och väljer lämplig tid på timern för tork av tvätten

7.2. SPARA VATTEN

I en höghus- och radhusbostad förbrukas i genomsnitt 155 liter vatten per invånare och dygn. Toalettbesök och dusch eller bad förbrukar 100 liter, tvätt 20 liter och matlagning och diskning 35 liter. Vattenläckage blir dyra, eftersom husets vattenavgift blir desto större ju mer vatten som förbrukas. Informera därför genast servicebolaget om läckage. Om toalettstolen fortlöpande rinner och strålen är bred som en tändsticka, blir svinnet 3000 kubikmeter vatten om året.

TIPS OM HUR DU KAN SPARA VATTEN

- Låt inte vattnet rinna i onödan i köket eller tvättutrymmena. Tvätta dig helst så snabbt som möjligt.
- Diska och tvätta med fulla maskiner eller använd program för halvfyllt maskin.
- Vattna sommartid planteringarna på gården om kvällen, inte i solgass. Om möjligt, använd regnvatten.
- Kontakta servicebolaget, om störningar i vattenflödet, temperaturerna, kranarna eller toaletten förekommer eller om du upptäcker läckage.
- Använd helst tvättstugan, om det finns en sådan i ditt hus.

7.3. SOPHANTERINGEN

Anvisningar om hur du sorterar soporna finner du intill sopkärlen. Tveka inte att be dina grannar eller servicechefen om hjälp.

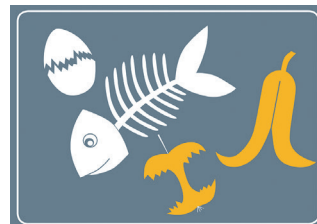
Avfall uppkommer i alla hem. SATO uppmuntrar dig att återvinna. I huset där du bor finns ett soprum, ett sopskjul eller delvis underjordiska sopkärl. Sortera dina sopor omsorgsfullt i rätt sopkärl. Sortera bl.a. blandavfall, bioavfall, tidningar och kartong i egna kärl. Med omsorgsfull sortering säkerställer du att avfallet bearbetas på ett möjligast miljövänligt sätt. En del av avfallet, såsom lysrör, batterier och föråldrade mediciner ska samlas in separat och levereras till uppsamlingsställen för problemavfall.

Håll gården ren och snygg. Lämna aldrig soppåsar eller annat avfall utanför, på golvet i eller framför dörrarna till soprummet. De som transporterar bort avfallet debiterar extra för avfall som lämnats utanför sopkärlen.

Anvisningar om hur du sorterar soporna finner du intill sopkärlen. Om du inte vet var avfallet hör hemma, lägg det bland blandavfallet. Så går de andra invånarnas sorteringsarbete inte förlorat.

BIOAVFALLET

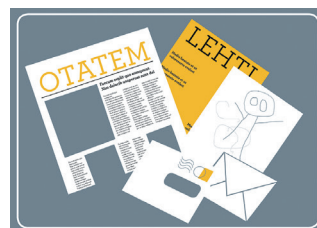
I kärlet för bioavfall läggs matrester, skal från frukt, grönsaker, rotsaker och ägg, avfall som uppkommit vid rensning av bär, frukt och fisk, kaffe- och tesump med filterpapper, tepåsar, använt hushållspapper, handdukspapper, skrunpnade och förskämda livsmedel, blommylla, växtdelar och vissnade blommor.

I bioavfallet får inte läggas plaster, blöjor, mjölk, saftburkar, filburkar, aska, tobaksfimpar, dammsugarpåsar, metall eller problemavfall. Mjölk, kaffe och safter hålls i avloppet.

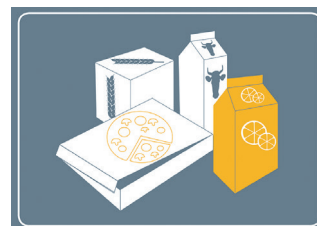
PAPPERSINSAMLINGEN

I pappersinsamlingskärlet läggs allt papper som du fått via brevluckan dvs. dagstidningar och tidskrifter, reklampost och kuvert. För pappersinsamling duger inte vått eller smutsigt papper, tissuepapper, aluminiumpapper, wellpapp eller bruna papperskassar, kartongburkar och andra liknande förpackningar.

KARTONGBURKAR OCH -FÖRPACKNINGAR

Vätskeförpackningskartong, kartongförpackningar och papp insamlas antingen på regionala uppsamlingsställen eller skilt för varje enskild fastighet. I huvudstadsregionen gäller till exempel fastighetsbunden separatinsamling av kartong i fastigheter med minst 20 bostäder. För insamling av vätskeförpackningar duger alla sköljda mjölk-, surmjölks-, grädd-, yoghurt-, saft- och bärsoppsburkar jämte tvättmedelsburkar och aluminiumfodrade burkar. För kartongförpackningsinsamling duger kex- och frukostflingförpackningar, mjölpåsar och äggkartonger. För pappinsamling duger brun wellpapp, kraftpapper och papp.

GLAS

I allt flera hus finns redan ett separat glasinsamlingskärl. För glasinsamling duger färgat och klart glas, men inte fönsterglas eller keramik. Om det inte finns någon glasinsamling i huset där du bor, finner du insamlingsstationer bl.a. i samband med stora köpcentra.

METALL

I metallinsamlingskärl lägger du små föremål, som till största delen består av metall. För metallinsamling duger bl.a. konserv- och dryckesburkar, aluminiumformar och -folier, lock och korkar av metall och koppar av metall från värmeljus. Stort metallskrot måste man själv transportera t.ex. till avgiftsfria Sortti-stationer.

ÅTERVINNING

Användbara möbler, kläder, kärl och andra liknande varor kan föras till återvinningscentraler och loppmarknader. Möbler som är i gott skick kan också säljas till en butik som säljer gamla saker. Kläder och skor kan också

föras till uppsamlingskärl. I husen kan också provas på ett återvinningsrum, till vilket invånarna för varor de inte längre behöver, såsom tidningar som andra invånare sedan kan använda.

EL- OCH ELEKTRONIKSKROT

El- och elektronikskrot från privathushåll tas avgiftsfritt emot på de mottagningsställen (såsom Sortti-stationerna och Kuusakoski Oy:s verksamhetsställen) som producentgemenskapen godkänt. El- och elektronikskrot är bland annat hushållsmaskiner, data- och teletekniska apparater, konsumentelektronik och el- och elektronikverktyg.

PROBLEMAVFALL

Föräldrade mediciner och gamla febertermometrar förs till apoteket. För batterier finns intill många butiker eller glasinsamlingsställen ett eget insamlingskärl. Problemafall förs till sopstationerna. Ambulerande insamlingsbilar tar också emot problemafall.

Det är bra att hålla i minnet, att de lokala föreskrifterna som kommunerna gett för sophanteringen del är primära anvisningar. Mer information om sophantering, sortering och miljöfrågor finner du bl.a. på www.hsy.fi, www.lajitteluapuri.fi och www.motiva.fi.

8. LYTTNING FRÅN ETT SATO HYRESHEM

Om du överväger att byta bostad, lönar det sig för dig att bekanta dig med SATOs bostadsutbud. Din nuvarande bostad ska sägas upp skriftligen. Du kan säga upp bostaden på webbplatsen sato.fi (kräver bankkoder) eller skriva ut en skriftlig uppsägningsblankett. Om hyresavtalet slutits i två personers namn, ska bägge två underteckna/bekräfta uppsägningen.

Säg upp bostaden i ett så tidigt stadium som möjligt efter att det blivit klart att flyttning förestår. Efter att SATO mottagit uppsägningsmeddelandet får du en skriftlig bekräftelse och information om saker som blir aktuella i samband med flyttningen såsom flyttinspektionen och flyttstädningen av bostaden.

UPPSÄGNINGSTIDEN

Uppsägningstiden är en hel kalendermånad. Uppsägningstiden antas börja den sista dagen i den kalendermånad, under vilken SATOs representant mottagit meddelandet om uppsägning. Uppsägningstiden löper ut den sista dagen i den kalendermånad som följer på uppsägningen. Hyra för bostaden ska betalas också för uppsägningsmånaden. Exempel: Uppsägningstiden och hyresansvaret för en bostad som sagts upp 20.6.löper ut 31.7.

NYCKLARNÄ

Nycklarna returneras då slutstädningen gjorts och du inte längre besöker bostaden. Överlåt aldrig nycklar direkt till nästa invånare. I flyttanvisningarna som SATO sänder finner du mer detaljerad information om hur nycklarna returneras.

INSPEKTIONEN AV BOSTADEN

Bostadens skick inspekteras i samband med bortflyttningen. Tidpunkten för inspektionen bekräftas separat. Du kan vara närvarande under inspektionen, men det är inte nödvändigt, om du inte har ett sådant sällskapsdjur, som med sin närvaro påverkar utförandet av inspektionen. Om du själv vill vara närvarande under inspektionen, kontaktar du inspektören efter att du fått brevet med information om inspektionstidpunkten. Om du inte är närvarande, utförs en inspektion i bostaden med hjälp av huvudnyckeln. Om det under bostadsinspektionen uppdagas sådana skador på bostaden eller till den hörande inredning som avviker från normalt slitage, debiterar SATO kostnaderna som orsakas av reparationer eller byte av inredning i enlighet med kundfaktureringsprislistan. SATO förbehåller sig rätten att debitera kostnaderna också enligt de verkliga utgifterna. Den för närvarande gällande kundfaktureringsprislistan finner du på sato.fi.

SLUTSTÄDNINGEN

I en god slutstädning ingår:

- dammsugning och avtorkning av golven med tvättmedel, borttagning av eventuella fläckar
- avtorkning av köksinredningen och borttagning av fläckar
- tvätt av spisen och ugnen med fuktig duk, också utrymmet bakom spisen dammsugas och rengörs
- rengöring av ugnsplåtarna
- tvätt av spiskåpens fettfilter
- tömning, avfrostning och tvätt av kylskåpet och frysen (lämna dörrarna till kylapparaterna öppna och strömmen frånslagen)
- tvätt av tvättutrymmena och bastun
- tvätt av toaletten, badkaret/duschen med tvättmedel
- rengöring av golvbrunnen
- borttagning av eventuella fläckar på dörrar, dörrposter och väggar
- tömning och rengöring av garderoben och skåpen och borttagning av eventuella fläckar på dem
- rengöring av ventilationens frånluftsventiler
- grundlig vådring: fönstren och balkongdörren får ändå inte lämnas öppna då du lämnar bostaden.

Väsentlig försummelse av slutstädningen medför innehållning av säkerheten eller separat fakturering, eftersom städning då måste beställas för bostaden.

SAKER SOM SKA SLÄNGAS BORT

Tänk på att samma regler om sophantering som under den övriga boendetiden också gäller då du flyttar bort. Problemavfall och stora möbler och föremål som ska slängas bort ska du således själv transportera bort och bortskaffa i enlighet med kommunens avfallsbestämmelser. I soprummet kan lämnas endast sådana saker, som ryms i sopkärlen. Kostnaderna som fastigheten eventuellt medförs av extra soptransport kan avdras från säkerheten eller debiteras senare. I lösöresförråden, de gemensamma förråden eller på gångvägarna får inte lämnas kvar saker.

ÅTERBETALNING AV SÄKERHETEN

Säkerheten återbetalas i regel en månad efter att hyresansvaret upphört under förutsättning att inget slitage som avviker från det normala uppdrags under inspektionen av bostaden, bostaden städats på korrekt sätt och alla nycklar returnerats till servicebolaget. Utöver det kontrolleras att alla hyror och andra avgifter betalats på korrekt sätt. Om du har öppna betalningsprestationer, avdras de från säkerheten. Säkerheten eller den återstående delen av säkerheten returneras till det konto som uppgetts i uppsägningsmeddelandet. Om innehållning-

ar görs av säkerheten, kontaktar man dig och överenskommer om nödvändiga åtgärder.

UTFLYTTNINGSANMÄLAN

Då du flyttar bort från bostaden, ska du lämna en utflyttningsanmälan till servicebolaget i samband med att du returnerar nycklarna. Du kan också fylla i utflyttningsanmälan på servicebolaget.

Säg upp alla avtal som hänför sig till bostaden. Bilplatsen säger du upp hos servicebolaget eller parkeringsbolaget (samma ställe där du reserverat bilplatsen). Om du har en bredbandsförbindelse som hör till bostaden, glöm då inte heller att säga upp den hos Telia. Säg också upp bostadens elavtal och bastutur.

LÄMNA EN FLYTTNINGSANMÄLAN OCH ADRESSÄNDRING

Lämna en officiell flyttningsanmälan till Befolkningsregistercentralen senast en vecka efter flyttningen. Den kan du lämna via telefon, tfn 0203 456 456 eller på webbplatsen. Gör en adressändring och slut ett efter-sändningsavtal med Posten.

*Pia, Tony och Isabella
Stolta invånare i ett splitternytt SATO
HyresHem.*

Bilaga 1, ALLMÄNNA ORDNINGSGREGLER FÖR SATOS HUS

Utöver vad som sägs i lagar, förordningar och hyresavtalet, har ordningsregler godkänts för SATOs hus i avsikt att säkerställa boendetrivsln. Alla invånare ska med sitt uppträdande beakta de övriga invånarna i huset och ingen får i onödan störa andras boendetrivsel. Varje invånare är skyldig att bekanta sig med ordningsreglerna och följa dem och se till att invånarens familjemedlemmar och gäster följer dem. Husets invånarstämma eller bolagsstämma kan ändra dessa ordningsregler eller utarbeta egna ordningsregler för huset. De husbundna ordningsreglerna får ändå inte strida mot bestämmelserna i lagar, förordningar och hyresavtal.

DE GEMENSAMMA UTRYMMENA

Ytterdörrarna hålls låsta överenskomna tider, vanligen klockan 21–07. Invånare som passerar en låst dörr ska se till att dörren går i lås efter dem. Invånare ska röra sig tyst i de gemensamma utrymmena. Tobaksrökning och onödig vistelse i de gemensamma utrymmena är förbjudet. Snygghet ska iakttas i de gemensamma utrymmena.

Av brandsäkerhetsskäl får saker förvaras endast i utrymmen som reserverats för detta ändamål. Saker får inte förvaras i trapphusen. Brandskyddsbestämmelserna ska följas vid förvaring av brandfarliga ämnen.

De gemensamma utrymmena, såsom cykelförådråden, tvättstugorna och torkrummen är avsedda enbart för invånarnas eget bruk. Skyltar och reklam får fästas endast med bolagets tillstånd.

BOSTÄDERNA

I bostäderna får inte föras liv som stör grannarna. Särskilt klockan 22-07 ska buller och annan ljudlig verksamhet som stör nattfriden undvikas. I bostäderna, på balkongerna och i andra utrymmen i huset får inte heller andra tider idkas sådan verksamhet, som fortlöpande och oskäligt stör grannarna på grund av det buller, den vibration, den lukt eller något annat liknande den medför. Invånarna ska omsorgsfullt ta hand om bostäderna. Bostäderna får inte vädras ut i trapphusen. I toaletten och andra avlopp får inte läggas sådant avfall, som kan stocka och/eller skada dem.

Rökning är förbjudet inne i bostäderna. I rökfria hus är rökning förbjudet också på balkongerna och på fastighetens gårdsområde.

BALKONGEN

Invånaren ska se till att också balkongen är ren och snygg och vintertid ska balkongen skottas fri från snö. Grillning är förbjudet på balkongen. Blomkrukor på balkongen ska placeras innanför balkongräcket. På balkonger eller liknande får inte förvaras varor som stör omgivningen och tobaksfimpar och andra saker får inte slängas ned från balkongen. Antenner och annat liknande får installeras endast med bolagets tillstånd.

UTOMHUSOMRÅDEN

Snygghet ska iakttas vid användning av utomhusområdena och planteringarna, gräsmattan, utomhusmöblerna eller lekredskapen får inte skadas. Rökning är tillåtet endast på ställen som reserverats för detta ändamål. Tobaksfimpar ska placeras i kärl som avsetts för detta ändamål.

SOPHANTERINGEN

Hushållsavfall och andra sopor ska vara förpackade då de läggs i sopkärlen. Bestämmelserna om sortering av soporna ska också beaktas. Invånarna ska själva sörja för borttransporten av annat än hushållsavfallet (såsom gamla möbler). Extra kostnader som bolaget medförs av brott mot sopsbestämmelserna debiteras av den invånare som gett upphov till kostnaderna; brottet kan bestå av att möbler eller problemavfall lämnats i soprummet/sopskjulet, att soprummet/sopskjulet sölats ned, vandalism eller annan liknande verksamhet. Miljöfarliga sopor ska föras till sådana ställen, som avfallsmyndigheterna reserverat för dem.

PARKERING

Fordon får med bolagets tillstånd parkeras endast på platser som reserverats och märkts för detta. Onödig fordonstrafik på gården är förbjudet. Om det i undantagsfall är absolut nödvändigt att köra in på gården, ska körhastigheten vara särskilt låg. Parkering på räddningsvägar är förbjudet, så också onödig tomgång av bilen. Gästplatserna är avsedda för tillfällig parkering av invånarnas gästers bilar, inte för fortlöpande parkering av invånarnas egna bilar. Bilplatsen får inte användas för parkering av andra fordon än registrerade motorfordon. Okopplade elledningar får inte lämnas kvar i elvärmeuttagen.

VÄDRING OCH DAMNING

Damning av mattor och vädring av sängkläder är tillåtet endast på platser som reserverats för detta ändamål. Vädring av gångkläder och linnekläder och torkning av småtvätt är tillåtet på bostädernas balkonger endast innanför balkongräcket, på gårdarna till bostäderna och på ställen som reserverats för detta ändamål.

SÄLLSKAPSDJUR

Utanför bostäderna och gårdarna till bostäderna ska sällskapsdjur alltid hållas i koppel. De får inte störa invånare i huset eller personer som rör sig lovligt i huset och de får inte smutsa ned byggnaden, tomten eller de gemensamma utrymmena i huset. Sällskapsdjur ska rastas utanför gårdsområdet. Rastning av sällskapsdjur utan övervakning, på gården och på lekplatser för barn och i omedelbar närhet av dessa platser är förbjudet. Invånaren ska se till att sällskapsdjuret med sitt ljud (såsom hundskall) inte fortlöpande och oskäligt stör grannarna.

INVÅNARENS ANMÄLNINGSSKYLDIGHET

Fastighetsservicebolaget eller servicechefen ska utan dröjsmål informeras om fel, såsom vattenläckage eller rör- eller ledningsskador, som konstaterats i bostaden. Vi önskar också att invånarna skriftligen informerar servicechefen om vandalism eller brott mot ordningsreglerna som de konstaterat. Servicechefen ska informeras om ombyggnads- eller reparationsarbeten i bostaden och då ska också beaktas att grannarna i förväg ska informeras om arbeten som medför buller eller störning och att sådana i första hand ska utföras vardagar före klockan 21.

FLYTTNINGSANMÄLAN

Med tanke på bolagets interna förvaltning ska en anmälan om inflyttning eller utflyttning alltid lämnas till bolagets representant eller fastighetsservicebolaget.

BROTT MOT ORDNINGSREGLERNA

Brott mot ordningsreglerna kan medföra skadeståndsskyldighet, övertagande av bostaden eller hävning av hyresavtalet. Brottslig eller annan lagstridig verksamhet som hänför sig till boendet i huset, såsom egendomsbrott, medför åtgärder som äventyrar hyresavtalet och eventuell skadeståndsskyldighet.

Bilaga 2, ANSVARSFÖRDELNINGSTABELL I FRÅGA OM UNDERHÅLLET AV HYRESBOSTÄDERNA

	SATO låter göra och betalar	INVÅNAREN låter göra och betalar	Tilläggsinformation
KONSTRUKTIONER OCH SYSTEM	●		
yttertakskonstruktioner	●		
vinds-, botten- och mellanbjälklag	●		
bärande konstruktioner	●		
fasadens klimatskärm	●		
mellanväggskonstruktioner	●		
bottenbjälklagets ventilation	●		
dränering och dräneringsbrunnar	●		
balkonger	●		
VVS-system utanför bostaden	●		
NYCKLAR, LÅS			
underhåll av ursprungligt lås			
anskaffning av extra nycklar		●	Extra nycklar beställs på webbplatsen www.sato.fi .
installation och underhåll av säkerhetslås eller elektroniskt lås		●	Arbetet får utföras endast av en yrkesman eller specialaffär. Ska utan ersättning lämnas kvar i bostaden vid utflyttning.
serieläggning av låset i bostadens ytterdörr		●	Kräver förhandsgodkännande av servicechefen. Arbetet får utföras endast av en yrkesman eller specialaffär. Vid utflyt- tning ska alla nycklar överlåtas utan ersättning.
BOSTADENS YTTERDÖRRAR			
smörjning av gångjärn och ursprungligt lås		●	
reparation och förnyande av tätningarna	●		
reparation av dörren och ursprunglig dörrutrustning	●		
installation och underhåll av säkerhetskedja, gångjärnstapp eller dörröga		●	Arbetet får utföras endast av en yrkesman eller specialaffär. Ska utan ersättning lämnas kvar i bostaden vid utflyttning.
FÖNSTER OCH BALKONGERS YTTERDÖRRAR			
reparation och förnyande av tätningarna	●		
reparation av beslag och annat dylikt	●		
förnyande av fönsterglas	●		
persienner, invånarens anskaffning		●	Arbetet får utföras endast av en yrkesman eller specialaffär. Ska utan ersättning lämnas kvar i bostaden vid utflyttning.
persienner, SATOs anskaffning	●		
installation och reparation av inglasning, invånarens anskaffning		●	Kräver förhandsgodkännande av servicechefen. Arbetet får utföras endast av en yrkesman eller specialaffär. Ska utan ersättning lämnas kvar i bostaden vid utflyttning.
installation och reparation av inglasning, SATO's anskaffning	●		
balkongernas ytterdörrar	●		
rengöring av fönstren och inglasningen		●	
VÄGG-, TAK- OCH GOLVYTOR I BOSTADEN			
renhållning av vägg-, tak- och golvytor		●	
målning och tapetsering av väggarna	●		
reparation och förnyande av ytorna i våtutrymmen	●		
checkning av ytornas skick i våtutrymmena		●	
reparation av panelen i bastun	●		
målning av takytorna	●		
reparation och förnyande av golvbeläggningarna	●		
renhållning och snöröjning av balkongen		●	
rengöring av balkongens dagvattenöppningar		●	
istandsättning av ytorna på balkongen	●		

	SATO låter göra och betalar	INVÅNAREN låter göra och betalar	Tilläggsinformation
FAST INREDNING OCH SKÅP I BOSTADEN			
istandsättande och förnyande av inredning	●		
bort- och tillbakamontering av diskmaskinsreservationsskåpet		●	
reparation och förnyande av baštulaven i baštun i bostaden	●		
UPPVÄRMNINGEN			
luftning av värmeelementen	●		
grundläggande justering av värmeelementen	●		
reparation och underhåll av ventilerna på värmeelementen	●		
renhållning av värmeelementen		●	
uppvärmningssystem inne i konstruktionerna	●		
VENTILATIONEN			
rengöring av frånluftventilerna		●	
justering och reparation av frånluftventilerna	●		
rengöring av ventilationskanalerna	●		
rengöring av kompensationsluftsventilerna och filtren i dessa		●	
anskaffning av nya filter och byte av filtren i kompensationsluftsventilerna	●		
rengöring av fettfiltret i spisfläkten eller spiskåpan		●	
anskaffning av nytt fettfilter och byte av fettfiltret i spisfläkten eller spiskåpan		●	
reparation av spisfläkten eller spiskåpan	●		
rengöring av filtret i bostadsbunden luftkonditionerings- apparat eller anskaffning av nytt filter och byte av filtret	●		
underhåll och reparation av bostadsbunden luftkonditioneringsapparat	●		
justering av bostadsbunden luftkonditioneringsapparat	●		
VATTEN- OCH AVLOPPSUTRUSTNING			
rengöring av strålsamlarna i kranarna		●	
grundläggande justering av flödet i kranarna	●		
förnyande av duschslangen och handduschen	●		
reparation och förnyande av kranar	●		
reparation av toalettutrustning	●		
reparation av tvättmaskiner, invånarens anskaffning		●	Arbetet får utföras endast av en yrkesman eller specialaffär.
reparation av tvättmaskiner, SATOs anskaffning	●		
anslutning av tvättmaskiner, invånarens anskaffning		●	Arbetet får utföras endast av en yrkesman eller specialaffär.
anslutning av tvättmaskiner, SATOs anskaffning	●		
tillproppning av tvättmaskinsanslutning, invånarens anskaffning		●	
installation av tvättmaskinskranar, invånarens anskaffning		●	Kräver förhandsgodkännande av servicechefen. Arbetet får utföras endast av en yrkesman eller specialaffär.
installation av tvättmaskinskranar, SATOs anskaffning	●		
checkning och rengöring av vattenlåsen		●	
underhåll och reparation av vattenlåsen	●		
checkning och rengöring av golvbrunnarna		●	
underhåll och reparation av golvbrunnarna	●		

	SATO låter göra och betalar	INVÅNAREN låter göra och betalar	Tilläggsinformation
underhåll och reparation av vatten- och avloppsledningar	●		
checkning av läckage i kranar och toaletter		●	Servicebolaget ska utan dröjsmål informeras om vattenläckage.
avläsning av bostadsbundna vattenmätare		●	Då SATO separat ber om det. Invånaren avläser vattenmätarna endast i vissa objekt.
varmvattenberedaren	●		
BOSTADSBUNDEN ELUTRUSTNING			
anskaffning och byte av lampor och lysrör		●	
anskaffning och byte av tändare i lysrörsarmaturer		●	
ration av fasta armaturer och kåpor till sådana	●		
anskaffning och byte av säkringar		●	
reparation av eluttag och strömställare	●		
installation av inredningsarmaturer		●	
anskaffning och reparation av antennledning	●		
installation av extra telefon-, datakommunikations- och antennledningar och dosor		●	Kräver förhandsgodkännande av servicechefen. Arbetet får utföras endast av en yrkesman eller specialaffär.
installation av parabolantenn		●	Kräver förhandsgodkännande av servicechefen. Arbetet får utföras endast av en yrkesman eller specialaffär.
BOSTADSBUNDNA MASKINER OCH APPARATER			
anskaffning och byte av batterier		●	
reparation och underhåll av bastuugnen	●		
anskaffning och byte av bastuugnsstenarna		●	
avfrostning av kylutrustningen vid behov		●	
in- och utvändig renhållning av kylutrustningen och spisen		●	
anskaffning och underhåll av batteridrivna brandvarnare		●	
anskaffning och underhåll av nätströmsdrivna brandvarnare	●		
reparation och underhåll av spisen och kylutrustningen	●		
UTOMHUSOMRÅDEN			
ytkonstruktioner	●		
planteringar	●		
inredning, utrustning, anordningar	●		
lätta stängsel	●		
lekutrustning	●		
tunga stängsel	●		
GEMENSAMMA UTRYMMEN			
gårdsbyggnader	●		
VVS- och elutrustning, -apparaturl och anordningar	●		
VVS- och elsystem	●		
inredning, utrustning och anordningar	●		
SKYDDSRUM			
lagstadgad utrustning och inredning	●		
extra utrustning, såsom jodtabletter etc.	●		
AVGRÄNSAT GÅRDSOMRÅDE SOM HÖR TILL BOSTADEN			
område avsett för invånarens eget bruk		●	Invånaren svarar bl.a. för renhållningen, snöröjningen och gräsklippningen på gården som hör till bostaden.
ANNAT			
tecknande av hemförsäkring		●	

Om invånaren själv orsakat skadan och det inte rör sig om normalt slitage av bostaden, debiterar SATO invånaren enligt Invånarfaktureringsprislistan eller de verkliga kostnaderna även för sådana arbeten som faller under SATO:s underhållsansvar. Om du fått noggrannare anvisningar eller anvisningar som avviker från tabellen från SATO eller en representant för SATO, följer du dem.

